

РАЗПЪВАНЕТО НА КРЪСТ КАТО СТРАШНО СМЪРТНО НАКАЗАНИЕ

Разпъването на кръст било чуждо на израилтяните, и в древно време те не го практикували. Също и вавилонците не го познавали. В кодекса на Хамурапи такова наказание не се споменава. Като смъртно наказание то се среща у египтяните сирийците и персите, а посредством финикийците и картагенците преминало у римляните, и се считало за най-жестоко и позорно. Римският съд го прилагал само за роби и преимуществено за разбойници и бунтовници.

При императорите Клавдий, Нерон и др. така били наказвани и някои знатни йудеи. Образовани римляни, напр. Цицерон, негодували срещу това смъртно наказание, понеже го смятали за „най-жестоко и отвратително“.

Забранено било то да се прилага спрямо римски граждани. Обикновено осъдените на разпъване били предварително бити по най-варварски начин с камшици, а после трябвало сами да си носят кръста. Престъплението им било обявено на дъсчица, закована на кръста, или пък било съобщавано чрез глъшатаѝ, който вървял напред и водел шествието към лобното място. За място на разпъване избирали кръстопът, издигнато място, някой хълм, или край градските порти и др., въобще дето минават много хора.

Щом пристигнали тук палачите, осъдените бивали събличани и окачвани на кръстното дърво, което не било много по-голямо от човешки ръст, и за да се

закрепи здраво, закопавали основата му в земята. Навярно, най-древната и най-проста форма на кръста била във вид на буквата т (Т).

За да може да се крепи тялото върху кръста и за да не се разкъсат прикованите с гвоздеи длани, необходимо било, щото там дето опирали краката на разпнатия, да бъде прикрепена дъсчица или нещо подобно за подпиране.

По въпроса за формата на кръста, върху който бил разпнат Господ Исус Христос, някои от древните отци и учители на Църквата изказват различни мнения. Повечето от тях приемат, че кръстът Господен имал обикновена форма (†) — *crux immissa*. В подкрепа на това мнение могат да се приведат и думите на ев. Матей 27: 38 — „туриха над главата Му надпис, който показваше вината Му...“ За да има възможност да се постави такава дъсчица над главата, трябвало основният вертикален стълб да бъде малко продължен над напречното дърво и в такъв случай се получава четирикрайщен кръст.

Тялото на осъдения било прикрепвано на кръста, като ръцете и нозете били здраво пристягани с въже и разпнатият умирал между другото от глад и жажда. Така, обикновено, постъпвали в Египет. Римляните плюс това практикували и още нещо, а именно, да се забива през средата на дланите по един голям гвоздей, а също

и на нозете при глезените. Много пъти от стражата зависило да пристегнат здраво само с въже ръцете и нозете на осъдения, или да ги заковат.

Така осъдените прекарвали в най-големи мъки дълги часове. От раните се получавало възпаление, палеща жажда, задух, поради трудното кръвообръщение, треска и ужас пред постепенно приближаващата се смърт — всичко това увеличавало още повече мъките на разпнатия. В повечето случаи смъртта настъпвала вследствие вцепняване на мускулите, вените и нервите. Тялото ставало неподвижно и постепенно замирало при ужасни болки. Някои по-силни натури умирали чак на третия ден след страшни мъки.

Имало обичай на разпнатия да се поднася упоително питие с цел да се помрачи съзнанието, та да се чувствуват болките по-слабо. Не може с голяма положителност да се каже, какъв е бил този напиток. От думите на евангелистите се вижда, че той се състоял от оцет, смесен с жлъчка или, може би, с някакви билки (Мат. 27: 34. Марк. 15: 36 и др.). Според юдейското предание, това питие било поднасяно понякога и от някои състрадателни и благочестиви жени. Претрощаване на пицелите ставало обикновено за ускоряване на смъртта пред празник. Трупове били предоставяни на кучетата или на птиците. Това се видяло за много жестоко, та от времето на император Август се въвела практика да се предават телата на разпнатите мъртавци на близките им.